

POPIHN
Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego

L.dz. 44/2014/AD

Warszawa, 17.03.2014

Szanowny Pan
Prof. Marek Ziółkowski
Przewodniczący Komisji Gospodarki
Narodowej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Profesorze,

W związku z umieszczeniem w porządku obrad posiedzenia Komisji w dniu 18 marca 2014 r. rozpatrzenia ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowe nr 2193 oraz 2051), pozwalam sobie przesłać uwagi Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego do przedłożonego projektu. W naszej ocenie zaproponowane zmiany są niezbędne dla poprawy uzasadnionego bezpieczeństwa prawnego przedsiębiorców działających na rynku paliwowym.

Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego jest organizacją pracodawców, zrzeszającą podmioty, reprezentujące 100% polskiego przemysłu rafineryjnego, ok. 85% hurtowego handlu paliwami oraz ok. 50% detalicznego obrotu paliwami.

Z pozdrowieniami

Leszek Wicioch
Prezes - Dyrektor Generalny

**Uwagi Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego do ustawy
o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych
innych ustaw (druk nr 2193)**

1. art. 1 ust. 2. pkt. a.3

Proponujemy rozszerzenie definicji biokomponentów o „hydrorafinowane tłuszcze roślinne, zwierzęce oraz zużyte, powstałe z wykorzystaniem procesu współwodornienia z frakcjami z przerobu ropy naftowej, a także inne biowęglowodory wytwarzane z biomasy w różnych procesach technologicznych”.

Proponowane brzmienie wspomnianego zapisu:

„3) biokomponenty - bioetanol, biometanol, biobutanol, estry, bioeter dimetylowy, czysty olej roślinny, biowęglowodory ciekłe, bio propan-butan, skroplony biometan oraz biowodór, hydrorafinowane tłuszcze roślinne, zwierzęce oraz zużyte, powstałe z wykorzystaniem procesu współwodornienia z frakcjami z przerobu ropy naftowej, a także inne biowęglowodory wytwarzane z biomasy w różnych procesach technologicznych z przeznaczeniem do wytwarzania paliw ciekłych lub biopaliw ciekłych.”

Uzasadnienie:

Zaproponowana zmiana umożliwi wprowadzanie energii ze źródeł odnawialnych do paliw transportowych nie tylko poprzez dodawanie gotowych biokomponentów do paliw mineralnych, jak ma to miejsce obecnie, ale również poprzez zastosowanie technologii współwodornienia tłuszczu, która jest stosowana w wielu krajach UE jako w pełni dopuszczalna i akceptowalna przy rozliczaniu NCW (vide stanowisko komisarza G.Oettingera).

Paliwa otrzymywane przy wykorzystaniu technologii współwodornienia są tożsame co do jakości z paliwami otrzymywanymi z przerobu ropy naftowej.

Należy zauważyć, iż ustawa biopaliwowa a także ustawa o jakości paliw, określają maksymalny udział biokomponentów/FAME w paliwach normatywnych do 7% objętościowo, co jest dalece niewystarczające w kontekście realizacji 10% NCW w roku 2020. Umożliwienie zaliczania do NCW biokomponentów otrzymywanych w technologii współwodornienia przyczyni się do rozwiązania tego problemu.

Rozliczanie do NCW biokomponentów wytwarzanych przy wykorzystaniu technologii współwodornienia może odbywać się za pomocą przewidzianego w Dyrektywie 2009/28/WE bilansu masy.

Z uwagi na czas potrzebny do przygotowania i realizacji ewentualnych inwestycji w instalacje i infrastrukturę do stosowania technologii współwodornienia (ok. 3-5 lat), wprowadzenie regulacji prawnych umożliwiających zaliczanie do NCW biokomponentów wytworzonych w technologii współwodornienia jest sprawą pilną, której nie można przekładać na lata następne.

Z uwagi na ograniczenia technologiczne, za pomocą technologii współwodornienia możliwa będzie tylko częściowa realizacja NCW. Zatem technologia ta nie jest

POPIHN

Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego

zagrożeniem dla istniejących aktualnie wytwórni estrów metylowych, a jedynie może stanowić ich uzupełnienie.

Aktualnie przekroczenie progu 7% dodatku biokomponentu do oleju napędowego, przy wyłącznym użyciu estrów metylowych nie jest akceptowane przez producentów silników. W tym wypadku jedyną alternatywą realizacji NCW jest sprzedaż paliwa B100, czyli czystych estrów. Niestety rynek na ten rodzaj paliwa nie rozwija się ze względu na potrzebę zakupu wyłącznie dostosowanych do tego celu pojazdów. Realizacja NCW do roku 2020 jest możliwa wyłącznie poprzez zastosowanie wysokiej jakości biokomponentów pochodzących z procesów wodorowych.

Dopuszczenie technologii współwodornienia również pozytywnie wpłynie na rozwój upraw roślin oleistych i przetwórstwa olejów i tłuszczów w Polsce jak i ochronę środowiska naturalnego. Należy bowiem zaznaczyć, iż biokomponenty wytwarzane w procesach wodorowych charakteryzują się wyższą redukcją emisji gazów cieplarnianych od biokomponentów wytwarzanych w technologii estryfikacji. Łatwiejsze zatem będzie spełnianie kryteriów zrównoważonego rozwoju.

Wprowadzenie do stosowania technologii współwodornienia będzie stwarzało szerszą możliwość wyboru najtańszych kosztowo sposobów realizacji NCW. Będzie zatem w sposób bezpośredni korzystnie oddziaływało na poziom cen paliw transportowych w Polsce a co za tym idzie na konkurencyjność polskiej gospodarki która bezpośrednio rzutuje zarówno na poziom bezrobocia jak i na podatkowe wpływy budżetowe.

W uzupełnieniu przedkładamy:

- a) Sprawozdanie nr 16/55/2012 z pracy pt. „Wykonanie ekspertyzy dotyczącej opisu procesu współwodornienia tłuszczów i olejów napędowych w instalacjach rafineryjnych Grupy LOTOS SA.” wykonane przez Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych.
- b) odpowiedź udzieloną w dniu 11 października 2012r. przez Komisarza Günthera Oettingera w imieniu Komisji Europejskiej na zapytanie europosła Bogdana Kazimierza Marcinkiewicza w sprawie zgodności technologii współwodornienia z dyrektywą 2009/28/WE.

Chcielibyśmy podkreślić, iż metoda współwodornienia i uwodornienia staje się coraz bardziej popularna w Europie. Szczególnie jeżeli chodzi o polskie rafinerie, są one przyjazne stosowaniu współwodornienia. Stworzenie barier w tym zakresie jest niezrozumiałym wstrzymywaniem postępu technologicznego oraz znacznie obniża wykonanie NCW.

2. W art. 1 w pkt 24 w lit. d ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2193) dodać ust. 5b w brzmieniu:

„5b. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki może odstąpić od wymierzenia kary pieniężnej określonej w ust. 1 pkt 5, jeżeli niewykonanie przez podmiot realizujący Narodowy Cel Wskaźnikowy obowiązku, o którym mowa w art. 23 ust. 1, miało miejsce z przyczyn niezależnych od tego podmiotu, mimo zachowania należytej staranności przez ten podmiot lub w wyniku siły wyższej. Kara

POPIHN

Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego

określona w art. 33 ust. 1 pkt 5 nie może być nałożona później, niż po upływie trzech lat od końca roku kalendarzowego, w którym obowiązek z art. 23 ust. 1 miał być zrealizowany”.

Pragnę poinformować, że polska branża paliwowa bezskutecznie postuluje o takie rozwiązanie prawne od kilku lat. Niemniej jednak, wobec ciągle wzrastającego stopnia skomplikowania procesu realizacji NCW - zarówno w pod względem technicznym, logistycznym, jak i prawnym - wprowadzenie do ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych powyżej zaproponowanego przepisu staje się znacznie istotniejsze, niż było dotychczas. Podkreślenia wymaga, że na etapie prac w Sejmowej Komisji Gospodarki PKN ORLEN S.A. przedstawiał w swoich pismach szczegółowe uzasadnienie prawne i gospodarcze dla proponowanego przepisu (pisma przesyłamy w załączeniu), które popieramy. Zmuszeni jesteśmy z całą mocą zaznaczyć, że w naszej opinii niewprowadzenie do ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych postulowanego powyżej rozwiązania prawnego czyniło będzie przedmiotowy akt prawny niezgodnym ze standardami stanowienia prawa w zakresie kar administracyjnych wskazywanymi przez Rzecznika Praw Obywatelskich i tym samym z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie odnosimy wrażenie, że stanowisko projektodawcy nieprzychylnie naszej propozycji nie było oparte na wynikach gruntowych analiz prawnych.

Warszawa, 17.03.2014

**Pytanie wymagające odpowiedzi pisemnej P-008103/2012
do Komisji
art. 117 Regulaminu PE
Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz (PPE)**

Przedmiot: Technologia hydrowy rafinacji oleju roślinnego - dodatkowe pytanie

Bardzo dziękuję za udzielenie odpowiedzi na pytanie wymagające odpowiedzi pisemnej P-006693/2012 dotyczące technologii hydrowy rafinacji oleju roślinnego w celu uzyskania parafiny HVO (hydrowy rafinowanego oleju roślinnego). W oparciu o moje kompleksowe zrozumienie kwestii związanej z przetwarzaniem odnawialnych olejów w obecności wodoru chciałbym zapytać o stanowisko Komisji w sprawie technologii hydrowy rafinacji.

Proces hydrowy rafinacji polega na wymieszaniu destylatów oleju napędowego z olejem roślinnym o pewnym stężeniu i poddaniu otrzymanej mieszanki obróbce wodorem na katalizatorach CoMo i NiMo przy wysokiej temperaturze i ciśnieniu. Podczas tego procesu destylaty oleju napędowego podlegają odsiarczaniu i z olejów roślinnych uzyskiwane są parafinowe węglowodory oleju napędowego. Zachodzą tu również pewne katalityczne procesy rozkładowe (kraking), w wyniku których z oleju roślinnego uzyskuje się biopropanol.

- Czy stosowanie procesu hydrowy rafinacji można uznać za jeden ze sposobów spełniania wymogów dyrektywy 2009/28/WE (przy założeniu, że zawartość i objętość energii, typowe ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i standardowe ograniczenie emisji gazów cieplarnianych należy obliczać na podstawie danych podawanych przez producenta)?

ΕΒΡΟΠΕΪΣΚΙ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤΟ ΕΥΡΟΠΕΟ ΕΥΡΟΠΣΚΥ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΟΠΑ-ΠΑΡΛΑΜΕΝΤΕΤ
 ΕΥΡΟΠΆΙΣΧΕΣ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΟΟΡΡΑ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΟΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΕΥΡΟΠΕΑΝ ΠΑΡΛΙΑΜΕΝΤ
 ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΟΠΪΣΕΝ ΠΑΡΛΑΙΜΙΝΤ ΝΑ ΗΕΟΡΡΑ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤΟ ΕΥΡΟΠΕΟ ΕΙΡΟΠΑΣ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤΣ
 ΕΥΡΟΠΟΣ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤΑΣ ΕΥΡΟΠΑΙ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤΥ ΙΛ-ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΟΠΕΥ ΕΥΡΟΠΕΕΣ ΠΑΡΛΕΜΕΝΤ
 ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΟΠΕΪΣΚΙ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤΟ ΕΥΡΟΠΕΥ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤΥΛ ΕΥΡΟΠΕΑΝ
 ΕΥΡΟΠΣΚΥ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΟΠΣΚΙ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤ ΕΥΡΟΟΡΡΑΝ ΠΑΡΛΑΜΕΝΤΤΙ ΕΥΡΟΠΑΠΑΡΛΑΜΕΝΤΕΤ

Directorate-General for the Presidency / Direction générale de la Présidence
 Directorate for the Plenary / Direction de la Séance Plénière
 Members' Activities / Activités des députés

EN

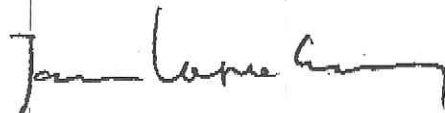
Please find attached the answer given by the institution concerned to your Question.

Yours sincerely,

FR

J'ai l'honneur de vous transmettre, ci-jointe, la réponse à votre question donnée par l'institution interrogée.

Je vous prie d'agréer, Madame/Monsieur le député, avec mes respects, l'expression de mes sentiments dévoués.

 J. REGALO CORRÊA
 Head of Unit / Chef d'unité

PL
P-008103/2012
Odpowiedź udzielona przez komisarza Günthera Oettingera
w imieniu Komisji
(11.10.2012)

Dopóki spełnione są kryteria zrównoważonego rozwoju określone w dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii¹, hydrowalencja, o której wspomina Pan Poseł, może być jednym ze sposobów produkcji odnawialnych biopaliw.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, Dz.U. L 140 z 5.6.2009.

INSTYTUT TECHNICZNY WOJSK LOTNICZYCH

SPRAWOZDANIE NR 16/55/2012

z pracy pt :

„Wykonanie ekspertyzy dotyczącej opisu procesu
współwodornienia tłuszczów i olejów napędowych w instalacjach
rafineryjnych Grupy LOTOS S.A.”

WARSZAWA

INSTYTUT TECHNICZNY WOJSK LOTNICZYCH**SPRAWOZDANIE NR 16/55/2012**

z pracy pt :

**„Wykonanie ekspertyzy dotyczącej opisu procesu
współwodornienia tłuszczów i olejów napędowych w instalacjach
rafineryjnych Grupy LOTOS S.A.”**

Wykonawcy:

dr hab. Andrzej Kulezycki – kierownik tematu

dr inż. Wojciech Dziegielewski

Urszula Kaźmierczak

WARSZAWA 2012 r.

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW		SPRAWOZDANIE Z PRACY Nr 16/55/2012	
INSTYTUT TECHNICZNY WOJSK LOTNICZYCH ul. Księcia Bolesława 6, skr. poczt. 96, 01-494 WARSZAWA	Egz. nr	Strona sprawozdania: 1	
Tel. (0-22) 6 851-055	Fax: (0-22) 6 851 055	Załączniki: ...	Stron sprawozdania: 16

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWA PRAWNA	2
2. PRZEDMIOT PRACY.....	2
3. CEL PRACY	2
4. CZAS I MIEJSCE PRACY.....	2
5. PRZEBIEG I WYNIKI PRACY.....	2
5.1. WSPÓLUWODORNIE NIE TŁUSZCZÓW.....	2
5.1.1. PRZEBIEG PROCESU WSPÓLUWODORNIE NIA.....	2
5.1.2. TECHNOLOGIE WSPÓLUWODORNIE NIA.....	4
5.2. WSPÓLUWODORNIE NIE A KRYTERIA ZRÓWNOWAŻONE GO	
ROZWOJU	5
5.2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE SYSTEMOWE ODNIE SIONE DO	
WSPÓLUWODORNIE NIA.....	5
5.2.2. ZASADY OBLICZANIA WYDAJNOŚCI W PROCESIE	
WSPÓLUWODORNIE NIA TŁUSZCZÓW.....	9
5.3. UWARUNKOWANIA LEGISLACYJNE WPROWADZENIA	
WSPÓLUWODORNIE NIA TŁUSZCZÓW, JAKO SPOSOBU REALIZACJI	
NCW.....	10
5.3.1. AKTUALNY STAN PRAWNY W NIEMCZECH.....	10
5.3.2. PROPONOWANE ZMIANY W PRAWIE POLSKIM.....	11
5.4. WNIOSKI KOŃCOWE.....	14
LITERATURA.....	16

ZAKŁAD MATERIAŁÓW
PĘDNYCH I SMARÓW

Strona Sprawozdania: 2
Stron Sprawozdania: 16

Sprawozdanie z pracy
nr 16/55/2012

1. PODSTAWA PRAWNA

Zlecenie Grupy LOTOS S.A. OK/671/2012 na wykonanie ekspertyzy z dnia 29. 06. 2012 r.

2. PRZEDMIOT PRACY

Przedmiotem pracy jest opis procesu współwodornienia tłuszczów i olejów napędowych w instalacjach rafineryjnych Grupy LOTOS S.A.

3. CEL PRACY

Celem pracy jest przedstawienie technologii współwodornienia tłuszczów w aspekcie sposobu rozliczania takiego przerobu oraz odniesienie do obowiązujących przepisów prawnych w tym w zakresie NCW oraz zrównoważonego rozwoju.

4. CZAS I MIEJSCE WYKONANIA PRACY

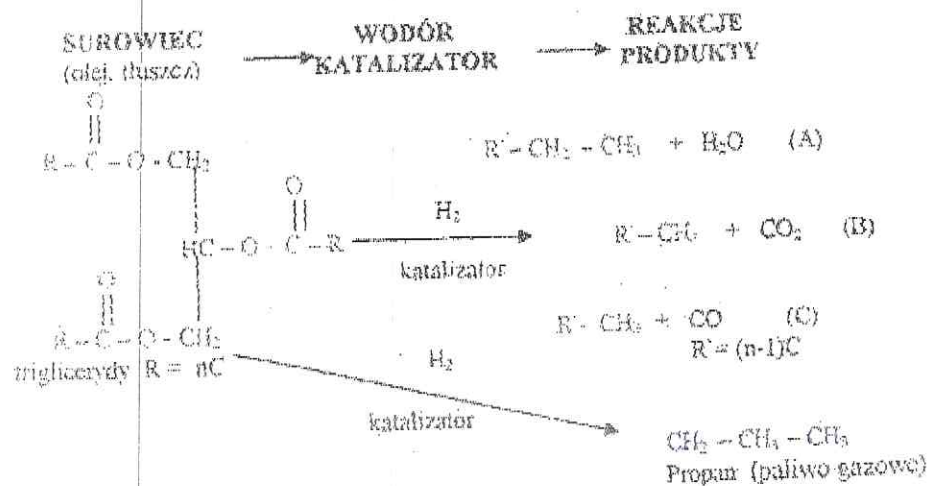
29.06.2012r. - 16.07.2012r. Zakład Materiałów Pędnych i Smarów (Z-55) ITWL.

5. PRZEBIEG I WYNIKI PRACY

5.1. WSPÓLUWODORNIE NIE TŁUSZCZÓW

Technologia współwodornienia wiąże się z użyciem mieszanek surowcowych tj. tłuszczów do mineralnych frakcji rafineryjnych, co powoduje, że we wszystkich produktach wyjściowych uzyskiwany jest pewien udział komponentów węglowodorowych pochodzących z biomasy.

5.1.1. PRZEBIEG PROCESU WSPÓLUWODORNIE NIE

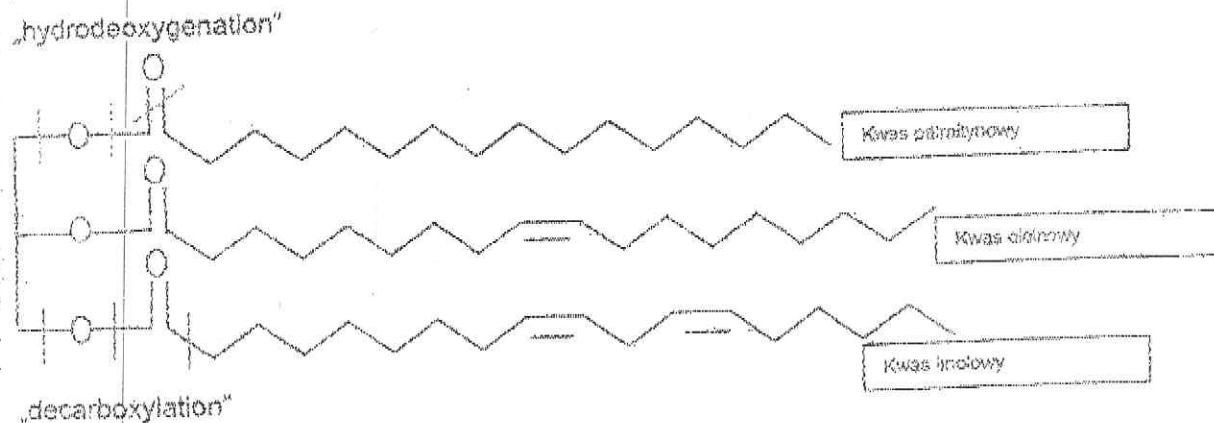

Rys.1. Reakcje zachodzące w procesie hydrodeoksydacji tłuszczów (HDO) [3].

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 3	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
	Stron Sprawozdania: 16	

Zazwyczaj w procesie „hydrotreatingu” dochodzi do powstania alkanów, w których ilość atomów węgla jest mniejsza od ilości atomów węgla w łańcuchu kwasu tłuszczowego, chociaż natura produktu zależy od warunków reakcji. Tak więc oleje roślinne zawierające typową ilość węgla w łańcuchu kwasu tłuszczowego C_{16} i C_{18} dadzą w wyniku reakcji węglowodory (alkany) C_{15} i C_{17} . Wydajność otrzymania prostych łańcuchów alkanowych spada powyżej temperatury $350\text{ }^{\circ}\text{C}$. W wyższej temperaturze alkanę przechodzą krawing i izomeryzację.

Publikacja [2] podaje, że dane opracowane już na początku lat 80 wyjaśniały, w jaki sposób trzy reszty kwasowe w trójglicerydzie zamieniają się w alkanę o takiej samej długości łańcucha węglowego lub o jeden atom węgla mniejszej. Łańcuch glicerynowy, będący kręgosłupem trójglicerydu, zamienia się w propan, wodę, dwutlenek węgla, tlenek węgla jak również formuje się metan. Mechanizm powstawania biowęglowodorów przedstawiono na rysunku 2.

Rys.2. Mechanizm reakcji hydrodeoksydacji tłuszczów (HDO) [2].

W pierwszym przypadku (kolor czerwony) w procesie HDO typu hydrodeoksydacji glicerydów czyli uwodornienia z jednoczesnym usunięciem tlenu, powstają biowęglowodory o długości łańcucha węglowego jak kwas tłuszczowy oraz woda i propan, w drugim (kolor zielony) w procesie typu dekarboksylacji trójglicerydu czyli uwodornienia z jednoczesnym usunięciem dwutlenku węgla powstaje biowęglowódór

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 4	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
	Stron Sprawozdania: 16	

o długości łańcucha węglowego pomniejszonego o jeden atom węgla oraz CO₂ lub CO i propan. Charakter procesu HDO zapewnia, że wszystkie wiązania wielokrotne występujące pomiędzy atomami węgla w kwasach tłuszczowych ulegają wysyceniu. W związku z tym wartość liczby jodowej dla uzyskanych biowęglowodorów z oleju rzepakowego jest równa lub bliska zero.

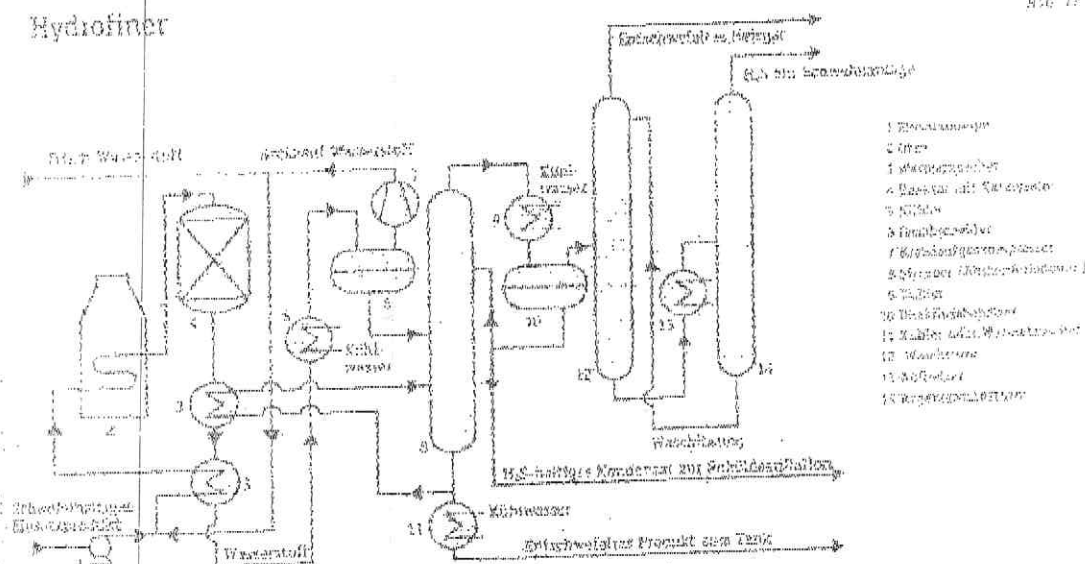
5.1.2. TECHNOLOGIE WSPÓŁWODORNINIENIA

Interesującą jest technologia współwodornienia tłuszczów roślinnych i odpadowych, w tym olejów posmazalnicych.

Autor [1] przedstawia wyniki badań nad współwodornieniem oleju rzepakowego i oleju z Jatrofy, dodawanych do wsadu mineralnego w ilości do 20 % (m/m).

Wydajność procesu w odniesieniu do frakcji oleju napędowego zależy jest od rodzaju surowca tłuszczowego i średnio wynosi około 85% w stosunku do tłuszczu.

Hydrofiner

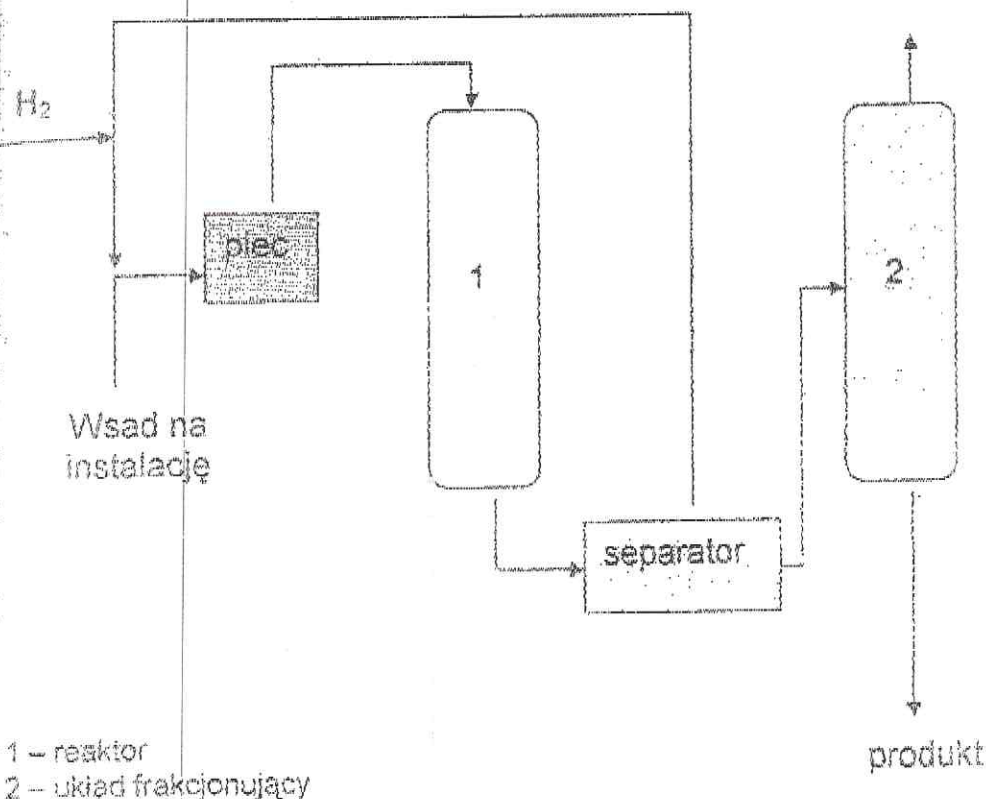
Rys. 1. Schemat doświadczalnej instalacji współwodornienia tłuszczów [1]

TOTAL Raffinerie Mitteldeutschland

Dla porównania przedstawiono poniższy schemat instalacji do hydroodsiarowania mineralnego oleju napędowego.

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 5 Stron Sprawozdania: 16	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
---------------------------------------	--	---------------------------------------

LEKKIE SKŁADNIKI

Rys. 2. Schemat instalacji hydrotworzenia ON

Porównanie wyraźnie wskazuje na możliwość prowadzenia procesu współwodornienia tłuszczów i paliw mineralnych w typowych instalacjach rafineryjnych.

5.2. WSPÓLUWODORNIE NIE A KRYTERIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2009/28/WE i 2009/30/WE [3,4] biokomponenty powinny spełniać kryteria zrównoważonego rozwoju, tj. określone powinno być pochodzenie surowca i wykazana powinna być redukcja emisji GHG. Podkreślić należy, że do NCW zaliczone będą tylko te biokomponenty, dla których wytwórca paliwa gotowego potwierdził spełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju.

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 6 Stron Sprawozdania: 16	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
---------------------------------------	--	---------------------------------------

Dyrektywy 2009/28/WE i 2009/30/WE wymagają, aby producenci paliw i biopaliw dysponowali certyfikowanymi systemami potwierdzania, że biokomponenty stosowane do wytwarzania paliw i biopaliw spełniają kryteria zrównoważonego rozwoju. Potwierdzenie to odnosić powinno się do określonej masy produktu.

Jednym z istotnych elementów systemu jest ustalenie granic systemu. Jest to konieczne dla określenia ilości surowca wchodzącego do systemu i otrzymanego produktu wychodzącego z systemu. Precyzyjne i jednoznaczne określenie granic systemu jest konieczne dla obliczenia emisji GHG w łańcuchu życia produktu obejmującym procesy zachodzące wewnątrz systemu, np. współwodornienia tłuszczów.

Przyjęta w pracy metodyka obliczania emisji GHG jest spójna z metodyką obliczania emisji GHG ustanowioną do celów dyrektywy 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

5.2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE SYSTEMOWE ODNIESIONE DO WSPÓLUWODORNIEŃ

Zasady ustalania granic systemu określone są w normie PN-EN ISO 14040:2009.

Definicje wg. normy PN-EN ISO 14040:2009

System wyrobu - zbiór procesów jednostkowych wraz ze strumieniami elementarnymi i strumieniami wyrobu, które spełniają jedną lub więcej określonych funkcji i które modelują cykl życia wyrobu. W przypadku procesu współwodornienia system wyrobu obejmuje procesy od wejścia surowca, tj. tłuszczu poprzez proces mieszania go z wsadami na instalację hydroodsierczania do wyjścia wyrobu, którym jest hydroodsierczony olej napędowy zawierający biowęglowodory.

Proces jednostkowy - najmniejszy element rozważany w analizie zbioru wejść i wyjść cyklu życia, dla którego są kwantyfikowane dane wejściowe i wyjściowe. W przypadku współwodornienia procesem jednostkowym jest katalityczny proces hydroodsierczania oleju napędowego, jako całość.

Strumień elementarny - materiał lub energia wchodząca do badanego systemu, która została pobrana ze środowiska bez wcześniejszego przetworzenia przez człowieka, lub materiał lub energia opuszczająca badany system, która została

**ZAKŁAD MATERIAŁÓW
PĘDNYCH I SMARÓW**Strona Sprawozdania: 7
Stron Sprawozdania: 16Sprawozdanie z pracy
nr 16/55/2012

uwolniona do środowiska bez kolejnego przetworzenia przez człowieka. W przypadku współwodornienia strumieniami elementarnymi będą następujące materiały: wchodzący do systemu tłuszcz, wchodzący do systemu mineralny wsad na instalację hydroodsiarczania, wodór, katalizator, wychodzący z systemu odsiarczony olej napędowy zawierający biowęglowodory i wychodzące z systemu produkty gazowe, w tym biopropan.

Wyrób – każdy towar lub usługa.

Strumień wyrobu - wyroby wchodzące do danego systemu wyrobu lub opuszczające go. W przypadku współwodornienia strumienie wyrobu to wchodzące do systemu tłuszcz i wsad na instalację hydroodsiarczania oraz niezbędne media wchodzące do systemu wyrobu, a także odsiarczony olej napędowy zawierający biowęglowodory i frakcje gazowe, w tym biopropan, wychodzące z systemu.

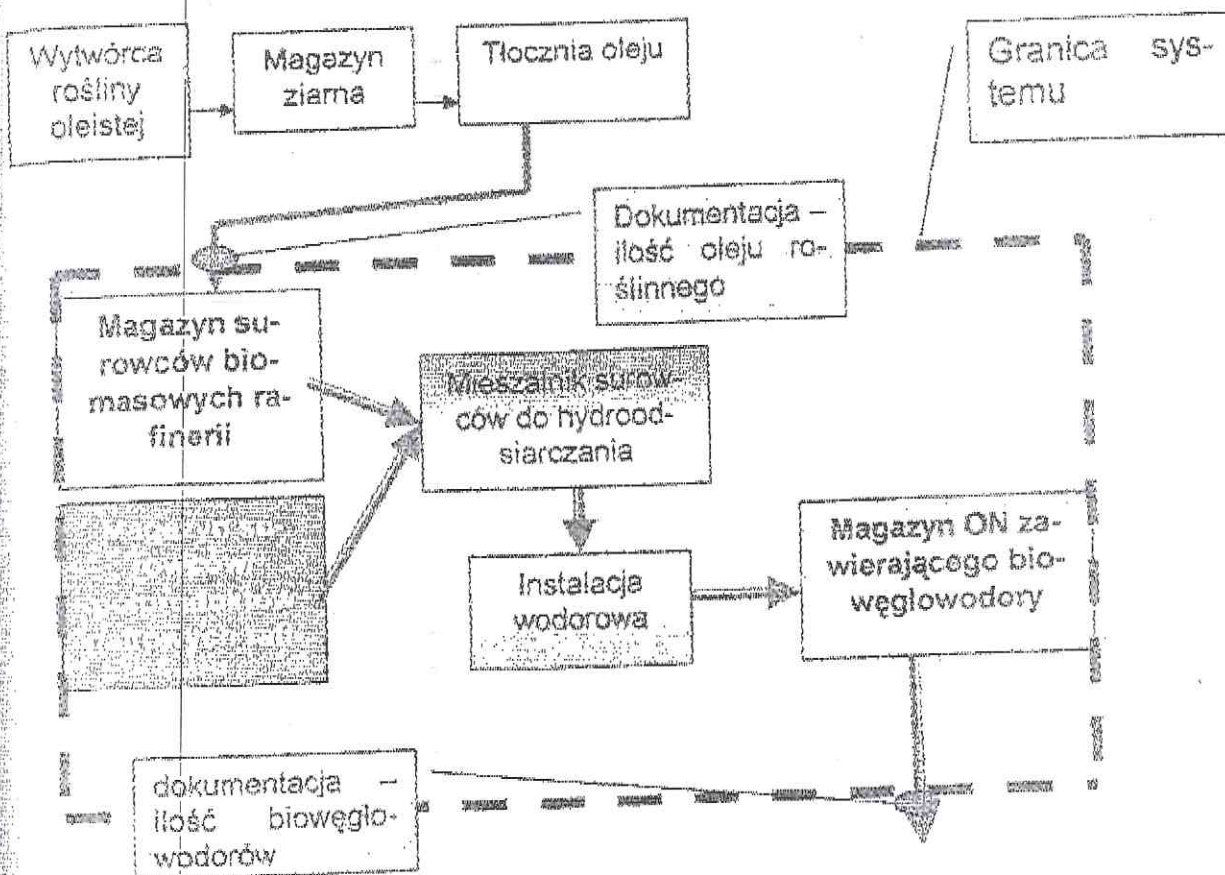
Jednostka funkcjonalna – ilościowy efekt systemu wyrobu stosowany, jako jednostka odniesienia, W przypadku współwodornienia jednostka funkcjonalna, prezentuje oceniany wyrób i jego właściwości użytkowe. Głównym celem wybrania jednostki funkcjonalnej jest dostarczenie odniesienia, z którym dane wejściowe, przede wszystkim ilość tłuszczu spełniającego kryteria zrównoważonego rozwoju i wyjściowe – ilość biowęglowodorów zawartych w hydroodsiarczonym oleju napędowym są wzajemnie związane. Odniesienie to jest konieczne do zapewnienia porównywalności wyników wyznaczania emisji GHG.

Strumień odniesienia – miara wyjść z procesów w danym systemie wyrobu, niezbędna do wypełnienia funkcji wyrażonej przez jednostkę funkcjonalną,

W przypadku współwodornienia strumień odniesienia to biowęglowodory zawarte w przygotowanym do sprzedaży odsiarczonym oleju napędowym. System wyrobu poddany badaniu emisji GHG obejmuje magazyny tłuszczu, magazyny wsadu na instalację hydroodsiarczania, instalację hydroodsiarczania i magazyn gotowego oleju napędowego zawierającego biowęglowodory.

Poniżej na rysunku 3 przedstawiono schematycznie strumienie surowców, półproduktów i produktów przepływające przez granice systemu oraz wskazano na procesy jednostkowe dokumentowane przez wytwórcę paliw/biopaliw.

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PEDNYCH SMARÓW	Strona Sprawozdania: 8 Stron Sprawozdania: 16	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
-------------------------------------	--	---------------------------------------

Rysunek 3. Schemat systemu współwodornienia

System, aby spełniał nałożone dyrektywą wymagania, wyposażony powinien być we wskaźniki pozwalające na określenie wydajności poszczególnych procesów jednostkowych oraz całego procesu zamkniętego w granicach systemu. Wytwórca biokomponentów / paliw zawierających biokomponenty zobligowany jest do określenia i udokumentowania wydajności procesów. Wydajność procesu, zgodnie z przyjętymi zasadami obliczana jest na podstawie danych zebranych przez wytwórcę w określonym czasie, np. półroczu.

W trakcie funkcjonowania systemu wydajność procesu jest weryfikowana. Należy podkreślić, że instytucje certyfikujące system kładą szczególny nacisk na udokumentowanie wydajności procesu / procesów.

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 9	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
	Stron Sprawozdania: 16	

5.2.2. ZASADY OBLICZANIA WYDAJNOŚCI W PROCESIE WSPÓLUWODORNIEŃIA TŁUSZCZÓW.

W odniesieniu do procesu współwodornienia z punktu widzenia rozliczania NCW szczególnie ważne jest określenie wydajności procesu, jako całości. Zgodnie z zasadami systemowymi wydajność obliczona jest dla każdego procesu i każdej instalacji oddzielnie. Podstawą do obliczania wydajności jest dokumentacja magazynowo – księgowo oraz technologiczna. Dokumentacja ta określa przepływ surowców i produktów na wejściu do systemu i wyjściu z systemu oraz wewnątrz systemu.

Z danych literaturowych m.in. [6] wynika, że przy współwodornieniu tłuszczów bilans masowy procesu jest następujący:

$100 \text{ kg tłuszczu} + 0,35 \text{ kg H}_2 \rightarrow 84 \text{ kg biowęglowodorów ON} + 7 \text{ kg propan} + 1 \text{ kg biowęglowodorów benzynowych} + 8 \text{ kg (CO}_2 + \text{H}_2\text{O)}$

Można więc przyjąć masowy wskaźnik wydajności odniesiony do ON

$$W_{mON} = 0,84$$

Wartość opałowa tłuszczów jest różna i zależy od ich budowy chemicznej. W niniejszej pracy do obliczenia wskaźnika energetycznego W_{eON} przyjęto wartość opałową oleju rzepakowego wynoszącą 38,8 MJ/kg. Wartość opałową biowęglowodorów ON przyjęto na poziomie 42 MJ/kg.

$$W_{eON} = 0,88$$

W odniesieniu do procesu współwodornienia dokumentacja ta jest wystarczająca do obliczenia wydajności procesu przetworzenia tłuszczu w biowęglowodory oleju napędowego. Poniżej przedstawiono zasady obliczania wydajności tego procesu.

1. Na podstawie danych magazynowo – księgowych określona jest ilość tłuszczu pobranego z magazynu surowców biomasowych które są wprowadzone bezpośrednio do wsadu instalacji współwodornienia. W oparciu o dane wynikające ze stechiometrii reakcji, obliczany jest współczynnik wydajności procesu przerobu tłuszczów do biokomponentów kierowanych do oleju napędowego. Na podstawie danych literaturowych i doświadczalnych uzysk biokomponentu w procesie współwodornienia wynosi 92% masowych w stosunku do masy tłuszczów wprowadzonych do instalacji.

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 10 Stron Sprawozdania: 16	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
---------------------------------------	---	---------------------------------------

2. Kolejny wskaźnik określałby wartość energetyczną biokomponentu wytworzonego w procesie współwodornienia. Wskaźnik ten będzie określony na podstawie danych dotyczących składu węglowodorów powstających w wyniku reakcji tłuszczów na instalacji oraz przyporządkowanych im wartościom opałowym. Wykorzystując powyższe wskaźniki można empirycznie obliczyć ilość energii biowęglowodorów wprowadzonej do określonej ilości odsiarczonego oleju napędowego w procesie współwodornienia.

Energia wprowadzona z biowęglowodorami = masa tłuszczu * wydajność reakcji * wartość opałowa biowęglowodorów.

Założeniem jest, że wydajność procesu hydroodsiarczania oleju napędowego nie zmienia się po zmieszaniu wsadu mineralnego na instalację z tłuszczem. (założenie niezależności równoległych procesów hydroodsiarczania ON i hydroodtlenienia tłuszczów).

5.3. UWARUNKOWANIA LEGISLACYJNE WPROWADZENIA WSPÓLUWODORNIENIA TŁUSZCZÓW, JAKO SPOSOBU REALIZACJI NCW.

5.3.1. AKTUALNY STAN PRAWNY I ZAAWANSOWANIE PRAC NAD TECHNOLOGIĄ WSPÓLUWODORNIENIA W NIEMCZECH I INNYCH KRAJACH UE

Implementacja dyrektyw 2009/28/WE i 2009/30/WE wymaga zmian w polskich przepisach prawnych. Zmiany te między innymi wprowadzą obowiązek dokumentowania spełnienia przez biokomponenty/ biopaliwa kryteriów zrównoważonego rozwoju oraz umożliwią wprowadzanie nowych rodzajów biokomponentów / biopaliw. Jednym z pierwszych państw UE, które implementowały w/w dyrektywy są Niemcy. Prawo niemieckie jest otwarte na nowe technologie wytwarzania biokomponentów / biopaliw i zawiera zapisy nie krępujące wytwórców we wdrażaniu nowych gatunków biopaliw, jak również stosowaniu nowych technologii. Jednocześnie dużą uwagę w prawie niemieckim zwrócono na kryteria zrównoważonego rozwoju. Szczegółowo określono wymagania stawiane systemom potwierdzania, że biopaliwo spełnia kryteria zrównoważonego rozwoju, jak również zasadom certyfikacji tych

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 11	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
	Stron Sprawozdania: 16	

systemów. Jedną z podstawowych zasad systemów jest dokumentowanie ilości przepływającej przez łańcuch wytwórczy surowców i produktów, tak aby dla każdej ilości biopaliwa potwierdzone było spełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju, w tym przypisana emisja GHG.

Niemiecki Action Plan w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w odniesieniu do biodiesla prezentowany był na konferencji organizowanej przy współudziale KE we wrześniu 2010r. [5] W prezentacji zaznaczono, że FAME i HVO traktowane są równocześnie: „One category: FAME & HVO”. Również w planach ilości wytworzonego biodiesla do 2020r podano łącznie „Biodiesel/HVO”. Pilotażowa produkcja biowęglowodorów w technologii współwodornienia prowadzona jest w TOTAL Raffinerie Mitteledeutschland w Leunie.

Również w Austrii prowadzone są prace nad wdrożeniem technologii współwodornienia tłuszczów. Jak podaje Buchsbaum z OMV [6] prowadzono prace laboratoryjne i pilotażowe Rafinerii w Schwedt w zakresie współwodornienia różnych tłuszczów. W badaniach uczestniczyły także austriackie służby celne (Austrian Tax Authorities) w celu doświadczalnego określenia zawartości biowęglowodorów we frakcji oleju napędowego.

5.3.2. PROPONOWANE ZMIANY W PRAWIE POLSKIM

Poniżej przedstawiono konieczne zapisy w ustawie o biopaliwach, pozwalające frakcje otrzymane technologią współwodornienia zaliczać do NCW.

Autorzy niniejszego opracowania uczestniczyli w pracach legislacyjnych zleconych przez POPiHN firmie Clifford Chance, stąd w niniejszym opracowaniu przedstawione zostały fragmenty zapisów proponowanych do uwzględnienia w nowej ustawie o biopaliwach.

W celu stworzenia możliwości wywiązania się z nałożonych obowiązków przez podmioty realizujące Narodowy Cel Wskaźnikowy, Ustawa, a także Ustawa o Jakości powinny zawierać przepisy przewidujące możliwość stosowania technologii tzw. współwodornienia, a zatem mieszania olejów roślinnych i zwierzęcych z mineralnymi w procesie wytwarzania komponentów oleju

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 12 Stron Sprawozdania: 16	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
---------------------------------------	---	---------------------------------------

napędowego i zaliczania do realizacji NCW części pochodzącej z biomasy (surowca odnawialnego).

Technologia współwodornienia, w połączeniu z wprowadzeniem norm jakościowych dla paliw B7 oraz E10, w znacznym stopniu powinna ułatwić wywiązanie się z obowiązku realizacji odpowiednich poziomów NCW, a co za tym idzie przyczyni się do osiągnięcia przez Polskę w 2020 roku 10 % udziału energii odnawialnej w transporcie.

W przeciwnym przypadku wykonanie obowiązków przez podmioty branży paliwowej może okazać się niemożliwe, a w konsekwencji podmioty te zostaną zmuszone do podejmowania działań nieracjonalnych ekonomicznie.

Aby umożliwić wprowadzenie technologii współwodornienia zmianie należy poddać przepisy Ustawy biopaliwowej i Ustawy o Jakości.

Postuluje się wprowadzenie następujących zmian do Ustawy biopaliwowej:

- zmiana art. 2 ust. 1 pkt 3 Ustawy, który otrzyma następujące brzmienie:

„biokomponenty – bioetanol, biometanol, ester, dimetyloeter, czysty olej roślinny, produkty zawarte we frakcjach biowęglowodowych zawarte we frakcjach węglowodorowych pochodzących ze współwodornienia biomasy i frakcji ropy naftowej oraz inne biowęglowodory wytwarzane z biomasy w różnych procesach technologicznych, stanowiące dodatki do paliw ciekłych i biopaliw ciekłych.”

- zmiana art. 2 ust. 1. pkt. 9 Ustawy, który otrzyma następujące brzmienie:

„biowęglowodory - węglowodory lub mieszanki węglowodorów, wytwarzane z biomasy”

- zmiana art. 2. ust. 1. pkt. 11 b

„biopaliwa - paliwa do silników o zapłonie samoczynnym o właściwościach innych niż wymagane dla oleju napędowego, zawierające biokomponenty”

- zmiana art. 22 ust. 1 Ustawy, który otrzyma następujące brzmienie:

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 13 Stron Sprawozdania: 16	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
---------------------------------------	---	---------------------------------------

"Biokomponenty wprowadzane do obrotu lub wykorzystywane przez producentów do wytwarzania paliw ciekłych lub biopaliw ciekłych powinny spełniać wymagania jakościowe oraz kryteria zrównoważonego rozwoju potwierdzone certyfikatem jakości wydanym przez upoważnione akredytowane jednostki certyfikujące."

- W art. 22 Ustawy doda się ust. 11 w następującym brzmieniu:

"Biowęglowodory wykorzystywane przez producentów do wytwarzania paliw ciekłych lub biopaliw ciekłych powinny spełniać jedynie kryteria zrównoważonego rozwoju"

Biowęglowodory otrzymywane mogą być przy zastosowaniu różnych technologii, np. uwodornienie tłuszczów, współwodornienie tłuszczów, technologie oparte na termicznej konwersji biomasy. Skład, a w konsekwencji właściwości mieszaniny biowęglowodorów będą zależne od stosowanego rodzaju biomasy i technologii jej przetwarzania na biowęglowodory. Jeśli mieszanina biowęglowodorów jest stosowana jako biokomponent wytworzone z jej udziałem paliwo, tj. benzyna lub olej napędowy muszą spełniać wymagania określone w rozporządzeniach Ministra Gospodarki wydanych na podstawie Ustawy o Jakości. Wytwórcy paliw muszą więc zapewnić, że produkt finalny będzie wykazywał właściwości zgodne wymaganiami z określonymi w rozporządzeniach Ministra Gospodarki.

Takie podejście nie wymaga więc certyfikacji jakościowej biokomponentu wytworzonego metodą współwodornienia. Wobec innych biokomponentów należy zachować certyfikację, jako element restrykcyjnego sprawdzania spełnienia wymagań np. EN 14214, a z drugiej strony EN 590 wymaga, by komponenty do mieszania z ON spełniały wymagania EN-14214. Wiadomo też, że jakość początkowa biokomponentu wpływa na zachowanie się gotowego paliwa. Limitowane właściwości finalnego paliwa są jedynym wymaganiem obowiązującym podczas komponowania paliw przy użyciu węglowodorowych komponentów naftowych.

Nie ma więc podstaw do innego traktowania komponentów będących mieszaniną biowęglowodorów.

Niezależnie od wymagań jakościowych wytwórca biowęglowodorów powinien dysponować systemem wystawiania świadectw jakości potwierdzających zgodność wytwarzanego wyrobu z postanowieniami Dyrektyw 2009/30/WE oraz 2009/28/WE

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 14 Stron Sprawozdania: 16	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
---------------------------------------	---	---------------------------------------

w zakresie spełnienia kryteriów zrównoważonego rozwoju, w tym wielkości redukcji emisji gazów cieplarnianych.

5.4. WNIOSKI KOŃCOWE

W rezultacie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że:

Proces współwodornienia tłuszczów wpisany jest w założenia rozwoju OZE i biopaliw określonych w Dyrektywach 2009/28/WE i 2009/30/WE, pomimo że w załącznikach do tych dyrektyw określających ograniczenia emisji GHG oraz metodologię obliczania redukcji emisji przypisywanej biopaliwom, współwodornienie nie zostało uwzględnione. Katalog zamieszczonych w przedmiotowych załącznikach biopaliw nie jest pełny, nie zawiera np. etanolu z żyta, nie zawiera również etanolu z kukurydzy przy używaniu jako paliwa technologicznego innego paliwa niż gaz ziemny, co nie oznacza przecież, że wytworzonych z tych surowców/technologii biopaliw nie należy zaliczać do NCW. Problem jest jedynie w wyliczeniu redukcji emisji GHG przypisywanej nie uwzględnionym w załącznikach biopaliwom, który dla technologii współwodornienia tłuszczu w niniejszym opracowaniu został uwzględniony. Ponadto należy zaznaczyć, iż Dyrektywy zakładają uzupełnianie listy biopaliw w miarę postępu technologicznego. Zgodnie z duchem w/w Dyrektyw w ustawa o biopaliwach powinna być otwarta na nowe technologie. Odnosi się to do definicji, gdzie powinna być pozycja: biowęglowodory – węglowodory otrzymywane z biomasy. Taki zapis jest otwarty i pozwala pojęcie biowęglowodory odnieść do różnych technologii, w tym współwodornienia tłuszczów.

Opracowywany projekt ustawy o biopaliwach (implementacja Dyrektywy 2009/30/WE) zawierać będzie zapisy o systemie potwierdzania spełnienia kryteriów zrównoważonego rozwoju. Obowiązek tworzenia u wytwórców paliw i biopaliw / biokomponentów systemów potwierdzania, że biopaliwa / biokomponenty spełniają kryteria zrównoważonego rozwoju obejmuje także proces współwodornienia tłuszczów. Systemy te będą certyfikowane przez niezależne jednostki certyfikujące. System potwierdzania, że biopaliwa / biokomponenty spełniają kryteria zrównoważonego rozwoju wymaga pełnej dokumentacji pozwalającej w każdej chwili określać ilościowo przepływ masy (biomasa – tłuszcz → biopaliwo/biokomponent – ON zawierający biowęglowodory) przez granice systemu. Umożliwia on również określe-

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 15	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
	Stron Sprawozdania: 16	

nie ilości energii pochodzącej z biomasy w produkcie końcowym procesu technologicznego, co umożliwi rozliczanie udziału energii ze źródeł odnawialnych na potrzeby NCW.

W przypadku współwodornienia tłuszczów istotnym wskaźnikiem jest wydajność procesu. Certyfikowany system potwierdzania, że biopaliwa / biokomponenty spełniają kryteria zrównoważonego rozwoju wymaga dokumentowania wydajności procesu na podstawie ilościowych rozliczeń produkcji. W niniejszej pracy zaproponowano sposób określania wydajności procesu współwodornienia (tłuszczów odniesionej do ilości biowęglowodorów oleju napędowego (biokomponent). Na podstawie danych literaturowych obliczono średni masowy wskaźnik wydajności W_{mON} wynoszący 0,84 i energetyczny wskaźnik wydajności W_{eON} wynoszący 0,88.

Zaliczenie do NCW przez URE biowęglowodorów otrzymanych przy zastosowaniu technologii współwodornienia będzie możliwe tylko wówczas, gdy wytwórca dostarczy dokumenty potwierdzające spełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju. Dokumentacja ta powinna zawierać ilościowe rozliczenie tłuszczów przekształconych w biowęglowodory metodą współwodornienia, dokonane w sposób zgodny z certyfikowanym systemem potwierdzania, że biopaliwa / biokomponenty spełniają kryteria. Doświadczenia w realizacji współwodornienia tłuszczów wykazują Niemcy: pilotażowa produkcja w TOTAL Raffinerie Mitteledeutschland w Leunie oraz Austriacy: pilotażowe próby w Rafinerii OMV w Schwedt z udziałem austriackich służb celnych.

Opracowali :

Andrzej Kulczycki

Wojciech Dziegielewski

Urszula Kaźmierczak

PRACOWNIK
ZAKŁADU MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW
Instytut Techniczny Energetyki i Lotnictwa
dr inż. Józef BARNECKI

ZASTĘPCA DYREKTORA
INSTYTUTU TECHNICZNEGO WOJTA ILOTNICZYCH
dr. naukowa iśa dęczycki
dr hab. inż. Andrzej TYLUK
prof. ITWL

ZAKŁAD MATERIAŁÓW PĘDNYCH I SMARÓW	Strona Sprawozdania: 16 Stron Sprawozdania: 16	Sprawozdanie z pracy nr 16/55/2012
---------------------------------------	---	---------------------------------------

LITERATURA

1. Thomas Kuchling (Institut für Energieverfahrenstechnik und Chemieingenieurwesen) Refinement of vegetable oil in petroleum refineries; Symposium "New Bio-fuels 2010", June 23 – 24 2010, Berlin
2. www.kzpr.pl/ Opracowanie: Agnieszka Korycińska Źródło: Rynek Rzepaku, IE-RiGŻ
3. Dyrektywa 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE
4. Dyrektywa 2008/30/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. odnoszącą się do specyfikacji benzyny i olejów napędowych oraz wprowadzającą mechanizm monitorowania i ograniczania emisji gazów cieplarnianych oraz zmieniającą dyrektywę Rady 1999/32/WE odnoszącą się do specyfikacji paliw wykorzystywanych przez statki żeglugi śródlądowej oraz uchylającą dyrektywę 93/12/EWG
5. Elmar Baumann, Managing Director VDB Association of the German Biofuel Industry, reg. Ass. - National Policies for Biodiesel: Germany; materiały międzynarodowej konf. "The Future of Biodiesel in Europe"; 27 – 28 września 2010r.
6. A. Buchsbaum, J. Lichtscheidl, W. Hofer - Co-processing of Vegetable Oils; The European Fuels Conference 12th Annual Meeting, 8-11 March 2011, Paris

Polski Koncern Naftowy ORLEN
Spółka Akcyjna

Warszawa, dnia 6 marca 2014 r.

GRR/20/BŚ/2014

Pan Wojciech Jasiński

Przewodniczący

Komisji Gospodarki

Dot.: projektu zmian ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2051).

W trakcie prac Podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2051), prowadzona była dyskusja o potrzebie nowelizacji przepisów ww. ustawy określających wysokość kary z tytułu braku realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego oraz tryb jej wymierzania. Dyskusja ta spowodowana została postulatami PKN ORLEN S.A. zawartymi w piśmie z dnia 3 lutego 2014 r. sygn. GRR/13/BŚ/2014 do Przewodniczącego Podkomisji Pana Maksza Kraczkowskiego. Kontynuując przedmiotowe zagadnienie, poniżej pozwalam sobie przesłać dodatkowe uwagi, zwracając się jednocześnie z prośbą o ich rozważenie.

Konstrukcja wzoru zawartego w art. 33 ust. 5 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, według którego oblicza się wysokość kary za brak realizacji NCW powoduje, że ewentualna kara oscylowałaby na drastycznie, bezprecedensowo wysokich poziomach. Tytułem przykładu wskazać można, że w przypadku PKN ORLEN S.A. uchybienie w realizacji obowiązku w wysokości jedynie 1% skutkowałoby karą w kwocie około 100 mln zł. Jednocześnie przedmiotowa ustawa nie przewiduje w omawianym zakresie żadnych mechanizmów ekskulpacyjnych czy pozwalających na miarkowanie tej kary, jeśli brak realizacji NCW wynikałby z przyczyn niezawinionych przez karany podmiot (np. z siły wyższej).

Wobec powyższego pozwalam sobie na przedstawienie propozycji postulowanego przepisu art. 33 ust. 9a ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, który w opinii PKN ORLEN

1

S.A. w sposób zasadniczy zwiększyłby bezpieczeństwo prawne przedsiębiorstw paliwowych funkcjonujących na polskim rynku:

„Prezes Urzędu Regulacji Energetyki może odstąpić od wymierzenia kary pieniężnej, określonej w art. 33 ust. 1 pkt 5, jeżeli niezapewnienie przez podmiot realizujący Narodowy Cel Wskaźnikowy w danym roku minimalnego udziału biokomponentów i innych paliw odnawialnych w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych sprzedanych lub zbytych w innej formie przez ten podmiot lub zużytych przez niego na potrzeby własne miało miejsce, z przyczyn niezależnych od tego podmiotu, mimo zachowania należytej staranności przez ten podmiot lub w wyniku siły wyższej. Kara określona w art. 33 ust. 1 pkt 5 nie może być nałożona później, niż po upływie trzech lat od końca roku kalendarzowego, w którym obowiązek z art. 23 ust. 1 miał być zrealizowany”.

Pragnę również zaznaczyć, że powyższa propozycja precyzyjnie wpisuje się w utrwaloną linię orzeczniczą Trybunału Konstytucyjnego dotyczącą przepisów prawa określających kary administracyjne. Podkreślić bowiem należy, iż zgodnie z orzecznictwem TK za niezgodny z art. 2 Konstytucji RP może być uznany przepis regulujący przestanki i wymiar sankcji administracyjnej, jeśli stanowi ona dolegliwość nieproporcjonalną ze względu na cel jej wprowadzenia (wyrok z 14 października 2009 r. sygn. KP 4/09).

Dodatkowo zgodnie z poglądami Trybunału Konstytucyjnego niekonstytucyjna dolegliwość administracyjnej kary pieniężnej wynika ze szczególnej kumulacji kilku elementów sankcji: bezwzględnej wysokości kary pieniężnej w stosunku do czynu, automatyzmu jej wymierzania, braku występowania w praktyce możliwości miarkowania jej wysokości (wyrok TK z 15 października 2013 r. sygn. AKT P 26/11 dot. ustawy o odpadach). Wszystkie te mankamenty występują w aktualnej konstrukcji kary za brak realizacji NCW.

Bardzo podobne stanowisko w przedmiotowej kwestii prezentuje Rządowe Centrum Legislacji stwierdzając, iż *„odpowiedzialność administracyjna ma co do zasady charakter obiektywny. Tym niemniej odpowiedzialność ta nie ma charakteru absolutnego i podmiot naruszający określone przepisy może uwolnić się od odpowiedzialności poprzez wykazanie, iż uczynił wszystko, czego można było od niego rozsądnie wymagać, by do naruszenia przepisów nie dopuścić (por. m.in. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 września 2009 r., sygn. akt SK 3/08). Stąd też przy konstruowaniu przepisów określających kary pieniężne należałoby określić przesłanki wyłączające odpowiedzialność administracyjną”.*

Przepisy pełniące funkcję podobną do tej znajdują się już w całym szeregu ustaw obowiązujących aktualnie w polskim porządku prawnym. W szczególności przepisy takie

¹ „Wybrane problemy związane z redagowaniem przepisów ustanawiających kary pieniężne” - mgr Mateusz Kaczocho.

funkcjonują na gruncie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym, której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa paliwowego państwa.

Poniżej przykłady:

1. Art. 65 ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym:

„Przy ustalaniu kar pieniężnych, o których mowa w art. 63 ust. 4, 6, 8-14, organ wymierzający karę uwzględni w szczególności czas trwania, stopień oraz przyczyny naruszenia przepisów ustawy, a także częstotliwość ich naruszenia w przeszłości przez producenta, handlowca lub osobę kierującą działalnością producenta lub handlowca lub podmiot niestosujący się do ograniczeń”.

2. Art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów:

„Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy”.

3. Art. 92c. ust. 1. ustawy o transporcie drogowym:

„Nie wszczynia się postępowania w sprawie nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 92a ust. 1, na podmiot wykonujący przewóz drogowy lub inne czynności związane z tym przewozem, a postępowanie wszczęte w tej sprawie umarza się, jeżeli okoliczności sprawy i dowody wskazują, że podmiot wykonujący przewozy lub inne czynności związane z przewozem nie miał wpływu na powstanie naruszenia, a naruszenie nastąpiło wskutek zdarzeń i okoliczności, których podmiot nie mógł przewidzieć”.

Ponadto w obowiązujących aktach prawnych jest wiele przykładów instytucji przedawnienia deliktu administracyjnego. Chociażby wspomniana wyżej ustawa o zapasach ropy naftowej i paliw (...) wprowadza 3-letni okres przedawnienia kar z tytułu niedopełnienia obowiązku tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych w przewidzianym terminie i wymaganej ilości, lub też z tytułu obniżania ilości zapasów poniżej poziomu określonego w ustawie, tj.:

„Art. 66 ust. 1. Należności pieniężne z tytułu kar, o których mowa w art. 63 ust. 2-15, stanowią dochód budżetu państwa.

ust. 2. Kar pieniężnych nie nakłada się, jeżeli od stwierdzenia naruszeń ustawy, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 1-3 oraz pkt 7, upłynęły 3 lata.

ust. 3. Kar pieniężnych nie nakłada się, jeżeli od stwierdzenia naruszeń ustawy, o których mowa w art. 63 ust. 1 pkt 4–6 oraz pkt 8–20, upłynęły 3 lata.

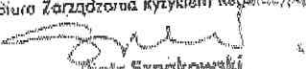
Ponadto, pragnę zwrócić uwagę na stanowisko Rządowego Centrum Legislacji w kwestii przedawnienia kar administracyjnych, zgodnie z którym „ze względu na brak *lex generalis* ustawy o zasadach wymierzania i miarkowania kar pieniężnych pożądanę jest, aby przy konstruowaniu nowych rodzajów kar pieniężnych uwzględnić instytucję ich przedawnienia”.

Podkreślenia wymaga, że efektem prac Podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw jest m. in. propozycja wprowadzenia do ustawy nowego art. 33 ust. 5a w brzmieniu:

„Wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1 pkt 5, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego podmiotu realizującego Narodowy Cel Wskaźnikowy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego podmiotu realizującego Narodowy Cel Wskaźnikowy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym”.

Zaznaczyć jednak z całą mocą należy, że powyższy projekt przepisu, mimo że w naszej ocenie stanowi zmianę w dobrym kierunku, to w praktyce stosowania prawa nie będzie miał istotnego znaczenia. Przychody z tytułu prowadzenia działalności koncesjonowanej w branży paliwowej są znaczne; nierzadko sięgają miliardów złotych. Tym samym, wyżej cytowany przepis w odniesieniu do wielu przedsiębiorstw paliwowych skutkował będzie jedynie obniżeniem kary za całkowite bądź bardzo znaczące niezrealizowanie NCW, a nie kar za uchybienia niewielkie, czyli takie, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest największe. Po drugie, kara za brak realizacji NCW obniżona zgodnie z proponowanym art. 33 ust. 5a i tak częstokroć sięgałaby miliardów złotych. W przypadku PKN ORLEN S.A., który z działalności koncesjonowanej polegającej na wytwarzaniu paliw ciekłych uzyskał w 2012 r. przychód na poziomie 54 mld zł, kara ta przekraczałaby 8 mld zł, co nadal czyni ją – w kontekście interesów państwa, które zabezpiecza – rażąco wysoką.

Przedstawiając powyższe zwracam się do Pana Przewodniczącego o uwzględnienie naszej propozycji w ramach rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw.

Z poważaniem,
Dyrektor
Biuro Zarządzania Ryzykiem Regulacyjnym

Piotr Szpakowski

4

Polski Koncern Naftowy ORLEN
Spółka Akcyjna

Warszawa, dnia 3 lutego 2014 r.

GRR/13/BŚ/2014

Pan Maks Kraczkowski
Posel na Sejm
Przewodniczący Podkomisji Nadzwyczajnej

Dot.: projektu ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2051).

Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. [dalej również: „Spółka” oraz „Koncern”] jest głównym adresatem obowiązków wynikających z ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych [dalej: „ustawa o biokomponentach”]. Realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego [dalej: „NCW”], o którym mowa w art. 23 ust. 1 przedmiotowej ustawy stanowi jedno z wymagań regulacyjnych Spółki, które wywiera istotny wpływ na decyzje biznesowe. Wobec powyższego poniżej przedstawiam opinię PKN ORLEN S.A. do projektu ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2051) zwracając się jednocześnie z uprzejmą prośbą o jej analizę i uwzględnienie w procesie legislacyjnym.

1. Definicje biopaliw ciekłych.

Ustawa o biokomponentach w aktualnie obowiązującej wersji zawiera w art. 2 ust. 1 pkt 11 definicje legalne biopaliw ciekłych. Podkreślenia wymaga, że konstrukcja tych definicji, w powiązaniu z definicją paliw ciekłych zawartą w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, w sposób zasadniczy i bezpośredni determinuje funkcjonowanie całego rynku paliwowego. Producenci paliw ciekłych (benzyna, olejów napędowych) oraz biopaliw ciekłych zobowiązani są bowiem prawem do wytwarzania produktów mieszczących się w tych definicjach.

str. 1

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna z siedzibą w Płocku
(9-411 Płock, ul. Chemiczów 7, tel.: (+ 48 24) 256 00 00, www.orken.pl)
wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy XIV Wydział Gospodarczy w Warszawie pod numerem 0000028860
NIP: 74-001-01-454, kapitał zakładowy / kapitał opłacony: 554 636 526,25 zł
Biuro w Warszawie: 00-085 Warszawa, ul. Bełutka 12, tel. (+ 48 22) 778 00 00

Przedmiotowy projekt ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw nie zawiera propozycji zmian definicji biopaliw, które w opinii PKN ORLEN S.A. są w poniżej przedstawionych zakresach konieczne:

- art. 2 ust. 1 pkt 11 lit. a – stanowi, że biopaliwem ciekłym jest benzyna silnikowa zawierająca powyżej 5,0% objętościowo biokomponentów lub powyżej 15,0% objętościowo eterów. Po pierwsze, zaznaczyć należy, w projekcie ustawy o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (dnia 17 stycznia 2014 r. wpłynął do Sejmu - druk nr 2087) przedstawiono propozycję zmiany definicji benzyny silnikowej, która docelowo zezwalała będzie na dozowanie do benzyn silnikowych do 10,0% objętościowo biokomponentów lub do 22,0% objętościowo eteru etylo-tert-butylowego lub eteru etylo-tert-amylowego (tzw. benzyna E10). Niedokonanie zmian w definicji z art. 2 ust. 1 pkt 11 lit. a ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oznaczałoby, że niektóre produkty będą w przyszłości mogły wchodzić w zakres obu tych definicji tj. być w sensie prawnym jednocześnie paliwem ciekłym i biopaliwem ciekłym. Rodziłoby to szereg komplikacji, bowiem np. rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie wymagań jakościowych wydawane są odrębnie dla paliw ciekłych oraz biopaliw ciekłych (określają inne wymagania). Dodatkowo przepisy prawa stawiają inne wymagania dotyczące oznakowania dystrybutorów dla paliw ciekłych oraz inne dla biopaliw ciekłych. Wydaje się jednak, że brak próby dokonania zmian w definicji z art. 2 ust. 1 pkt 11 lit. a w wyżej opisanym zakresie jest jedynie przeoczeniem projektodawcy.

Dodatkowo zaznaczyć należy, że 10% ograniczenie możliwości dozowania biokomponentów do benzyn powinno znajdować zastosowanie jedynie względem bioetanolu. W przeciwnym wypadku bezzasadnie ograniczona zostanie możliwość dozowania do benzyn powyżej tego 10% progu nowoczesnych biokomponentów kolejnych generacji. W tym kontekście należy zaznaczyć, że w Ministerstwie Gospodarki trwają już prace nad rozporządzeniem określającym wymagania jakościowe dla takich biokomponentów - *biowęglowodorów ciekłych stanowiących biokomponent benzyn silnikowych stosowanych w silnikach z zapłonem iskrowym/biowęglowodorów ciekłych stanowiących biokomponent olejów napędowych stosowanych w silnikach z zapłonem samoczynnym*. Znaczenie tego rozporządzenia – w razie niedokonania właściwych zmian w definicji biopaliw oraz paliw ciekłych – zostanie zniweczone.

str. 2

W opinii PKN ORLEN S.A. poprawna definicja z art. 2 ust. 1 pkt 11 lit. a powinna brzmieć:

„benzyna silnikowa zawierająca powyżej 10,0% objętościowo bioetanolu lub powyżej 22,0% objętościowo eteru etylo-tert-butylowego lub eteru etylo-tert-amylowego, o których mowa w pkt 4”.

- art. 2 ust. 1 pkt 11 lit. b – stanowi, że biopaliwem ciekłym jest olej napędowy zawierający powyżej 7% objętościowo biokomponentów. W opinii PKN ORLEN S.A. konieczna jest taka zmiana przedmiotowej definicji, która 7% ograniczenie biokomponentów w oleju napędowym (paliwie, a nie biopaliwie ciekłym) odnosiła będzie jedynie do biokomponentu jakim jest ester, a nie do wszystkich rodzajów biokomponentów. Podkreślić przede wszystkim należy, że najnowsza wersja normy technicznej Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego dot. oleju napędowego tj. norma EN 590 przewiduje wprost, że „ograniczenia zawartości FAME (tj. estrów – przyp. PKN ORLEN) zostały wprowadzone z powodów technicznych. Podobne ograniczenia nie mają zastosowania do innych odnawialnych węglowodorów takich, jak uwodornione oleje roślinne (HVO), upłynnione gazy (GTL) i węglowodory ciekłe z biomasy (BTL), ponieważ mogą być dodawane w dowolnych proporcjach, pod warunkiem, że końcowa mieszanka spełnia wymagania EN 590. Użycie w rafineriach surowców pochodzących z odnawialnych źródeł jest również dozwolone pod warunkiem, że gotowe paliwo spełnia wymagania EN 590”. Pozostawienie definicji z art. 2 ust. 1 pkt 11 lit. b w niezmienionej formie w bezpośredni sposób powodowało będzie, że – wbrew jakimkolwiek przesłankom technicznym – krajowi producenci paliw nie będą mieli prawnej możliwości dozować do oleju napędowego nowoczesnych biowęglowodorów (często bardziej ekologicznych i lepszych jakościowo od estrów) w ilości większej niż 7% objętościowo, podczas gdy konkurencyjne rafinerie z pozostałych krajów Unii Europejskiej będą tego dokonywać. Dodatkowo zaznaczyć należy, że taka konstrukcja definicji biopaliwa wydaje się być sprzeczna z art. 5 dyrektywy 98/70/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 1998 r. odnosząca się do jakości benzyny i olejów napędowych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 93/12/EWG, który stanowi, że żadne Państwo Członkowskie nie może zabraniać, ograniczać lub utrudniać wprowadzania do obrotu paliw zgodnych z wymogami niniejszej dyrektywy, podczas gdy dyrektywa ta – podobnie jak ww. norma EN 590 – 7% ograniczenie dozowania biokomponentów do oleju napędowego odnosi jedynie do estrów. Pozostawienie definicji z art. 2 ust. 1 pkt 11 lit. b w aktualnej formie będzie również utrudniało krajowym producentom paliw wypełnienie obowiązku realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego. Podsumowując, PKN ORLEN S.A. nie zauważa

str. 3

jakichkolwiek przesłanek przemawiających za pozostawieniem dotychczasowej definicji biopaliw ciekłych w niezmienionej formie i pragnie podkreślić negatywne konsekwencje, które będą z tego wynikać.

W opinii Spółki poprawna definicja z art. 2 ust. 1 pkt 11 lit. b powinna brzmieć:

„olej napędowy zawierający powyżej 7% objętościowo estrów”.

Omawiane wyżej definicje biopaliw ciekłych są związane z definicjami paliw ciekłych zawartymi w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. Zakresy przedmiotowe tych definicji powinny być rozłączne, uzupełniać się. Dlatego też w opinii PKN ORLEN S.A. prace nad przedmiotowym projektem oraz projektem o numerze druku 2087 powinny być skorelowane.

2. Certyfikacja podmiotów realizujących Narodowy Cel Wskaźnikowy.

Docelowy art. 28e. ust. 1 ustawy (str. 20 projektu) przewiduje, że wytwórcy, przetwórcy, pośrednicy, podmioty sprowadzające oraz podmioty realizujące Narodowy Cel Wskaźnikowy, wykonujący działalność gospodarczą w zakresie: wytwarzania biokomponentów, przetwarzania biomasy, zakupu, importu lub nabycia wewnątrzspółnotowego biomasy, biokomponentów, biopaliw ciekłych lub paliw ciekłych z zawartością biokomponentów, które mają być zaliczone do realizacji NCW, są obowiązani do uzyskania certyfikatu tj. dokumentu wydanego przez jednostkę certyfikującą uprawniającą podmiot certyfikowany do stosowania uznanego systemu certyfikacji (docelowy art. 2 ust. 1 pkt 37 – str. 6 projektu). W opinii PKN ORLEN S.A. nakładanie na podmioty realizujące NCW ustawowego obowiązku certyfikacji jest daleko idącą nadregulacją. Zaznaczyć bowiem należy, że żaden z najbardziej rozpowszechnionych uznanych systemów certyfikacji (np. ISCC lub RedCert) nie przewiduje obowiązku certyfikacji producentów paliw. Certyfikacja ta kończy się zgodnie z ich regulacjami na ogniwie łańcucha produkcji, jakim są wytwórcy biokomponentów. PKN ORLEN S.A. nie zauważa żadnych korzyści, które wynikałyby z wprowadzenia ustawowego obowiązku certyfikacji podmiotów realizujących NCW i jednocześnie pragnie podkreślić, że certyfikacja taka jest procesem skomplikowanym i kosztownym.

W opinii Spółki docelowy art. 28e ust. 1 powinien brzmieć:

„Wytwórcy, przetwórcy, pośrednicy, podmioty sprowadzające wykonujący działalność gospodarczą w zakresie: wytwarzania biokomponentów, przetwarzania biomasy, zakupu, importu lub nabycia wewnątrzspółnotowego biomasy, biokomponentów,

str. 4

biopaliw ciekłych lub paliw ciekłych z zawartością biokomponentów, które mają być zaliczone do realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego, są obowiązani do uzyskania certyfikatu”.

3. Kara za uchybienie w realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego.

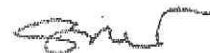
Ustawa o biokomponentach i biopaliwach ciekłych w aktualnie obowiązującym brzmieniu w art. 33 ust. 1 pkt 5 oraz art. 33 ust. 5 przewiduje mechanizm karania przedsiębiorcy, który nie wywiązał się z realizacji obowiązku Narodowego Celu Wskaźnikowego.

PKN ORLEN S.A. chciałby kolejny raz podkreślić, iż konstrukcja tych przepisów rodzi szereg fundamentalnych zastrzeżeń.

Po pierwsze, wysokość kary za ewentualny brak realizacji NCW, określona przez wzór zawarty w art. 33 ust. 5, oscyluje na poziomach nieporównywalnie wyższych, niż kary przewidywane za analogiczny delikt administracyjny w ustawodawstwach innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Tytułem przykładu można wskazać, że w przypadku PKN ORLEN S.A. uchybienie realizacji NCW w wysokości zaledwie 1% skutkowałoby karą w wysokości około 100 mln zł, podczas gdy np. w Estonii całkowity brak realizacji NCW skutkuje karą w wysokości 30 tys. euro. W opinii Spółki zasadne jest określenie kary za brak realizacji NCW na poziomie gwarantującym realizację jej funkcji prewencyjnej tj. zapewnienie, że zapłata kary będzie mniej opłacalna, niż wykonanie obowiązku. Niestety jednak aktualnie obowiązujący wzór z art. 33 ust. 5 pełni funkcję eliminacyjną, bowiem zdecydowana większość przedsiębiorców zobowiązanych do realizacji NCW nie byłaby w stanie takiej kary – w razie jej nałożenia nawet za niewielkie braki w realizacji obowiązku – zapłacić.

Podkreślić należy, że tryb wymierzania kary przewidzianej za brak realizacji NCW nie spełnia podstawowych standardów narzucanych nowoczesnym systemom prawnym w zakresie konstruowania przepisów represyjnych. Po pierwsze, delikt administracyjny polegający na niepełnym zrealizowaniu NCW nie ulega przedawnieniu, podczas gdy instytucja ta znajduje zastosowanie nawet względem najpoważniejszych przestępstw – w tym gospodarczych. Oznacza to, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki może nakładać kary w sprawach z odległej przeszłości, co drastycznie zmniejsza poziom bezpieczeństwa prawnego przedsiębiorców. Po drugie, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki nie ma prawnej możliwości odstąpienia od wymierzenia kary, czy regulowania jej wysokości, w sytuacji, w której brak realizacji NCW wystąpił mimo obiektywnego braku winy ukaranego przedsiębiorcy.

str. 5

Powyżej opisane mankamenty przepisów prawa przewidujących możliwość ukarania za delikt administracyjny krytykowane już był w orzecznictwie sądów. Również Rzecznik Praw Obywatelskich wyrażał swoje zaniepokojenie takim stanem rzeczy oraz potrzebę zmiany podejścia ustawodawcy. W opinii PKN ORLEN S.A. aktualnie trwające prace parlamentarne nad nowelizacją ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych stanowią szansę na usunięcie tych skrajnie restrykcyjnych regulacji z systemu prawa.

Zdaniem Spółki art. 33 ust. 1 powinien brzmieć:

„W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, wysokość kary oblicza się według wzoru:

$$K = 0,5 \times W \times (M - R) / 100\%$$

Ponadto po art. 33 ust. 9 powinien zostać dodany ust. 9a o treści:

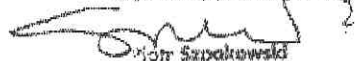
„9a. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki odstępuje od wymierzenia kary pieniężnej, określonej w art. 33 ust. 1 pkt 5, jeżeli niezrealizowanie obowiązku, o którym mowa w art. 23 ust. 1 nastąpiło, mimo zachowania należytej staranności podmiotu realizującego Narodowy Cel Wskaźnikowy. Kara określona w art. 33 ust. 1 pkt 5 nie może być nałożona później, niż po upływie roku od końca roku kalendarzowego, w którym obowiązek z art. 23 ust. 1 miał być zrealizowany”.

Powyższą propozycję uzasadnia fakt, iż realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego jest procesem bardzo skomplikowanym zarówno w płaszczyźnie prawnej (np. pochodzenie biokomponentów w kontekście instytucji redukcji NCW oraz Kryteriów Zrównoważonego Rozwoju), technologicznej (np. wpływ biokomponentów na właściwości fizyko – chemiczne paliw) jak i logistycznej (np. wpływ warunków atmosferycznych na proces dozowania biokomponentów do paliw) i w związku z tym nie zawsze obiektywnie w pełni zależnym od działań podmiotów realizujących ten obowiązek.

Z poważaniem,

Dyrektor

Biuro Rzecznika Regulacyjnego

Piotr Szpakowski

Załącznik:

- pełnomocnictwo dla p. Piotra Szpakowskiego.

str. 6